

Av författaren har tidigare utgivits:

ROMANER

Dödens ängel, Norstedts, 1978

I enslig gård, Norstedts, 1979

Professorn och hans offer, Norstedts, 1980

Älskade barn, Albert Bonniers Förlag, 1985 (nytryck Symposion, 2002)

Din styvmor Rebecka, Wahlström & Widstrand, 1987

Hoppa upp i himlen, Eva Bonnier, 1990

Sprickan i skallen, Symposion, 1993

Varegens mjuka tassar, Albert Bonniers Förlag, 1994

A l'ombre du sapin, L'Élan, Nantes, 1998

I skuggan av en lögn, Symposion, 1999

Mördarens ankomst, Symposion, 1999

Mannen som ville vara Simenon, Symposion, 2000

Ikaros hämnd, Symposion, 2001 (utkom i pocket på Tre böcker 2004)

Det största brottet, Symposion, 2002 (utkom i pocket på Tre böcker 2004)

ÖVRIGT

Ways of Cognitive Action (doktorsavhandling), Studentlitteratur, 1978

Intelligent eller kreativ?, Studentlitteratur, 1978

Krig och läckerbeter. Tio belgiska författare i urval och presentation,
Interculture, 1992

Le monstre (teaterpjäs översättning Philippe Bouquet), L'Élan,
Nantes, 1997

En tillfällig ateists dagbok (översättning av Werner Lambersys diktsamling
Journal d'un athée provisoire), Symposion, 1999

Flickan i ljunger, LL-förlaget, 2002

Till Marianne från A till Ö (memoar), Podium Distribution, 2007

© Marianne Jeffmar 2009

Författarfoto: Martina Potocnik

Omslagsbild: Thage Nordholm

Grafisk form: Ordgruppen, Stockholm

Tryck: Författares Bokmaskin, Stockholm, 2009

Utgiven i samarbete med Podium Distribution, www.podium.nu

ISBN 978-91-633-4407-7

Hennes fingertoppar brinner

BRITA GÅR UT på trappan till det vita huset av trä och räcker den unge mannen handen. Han har klätt sig fin, tänker hon, men cheviotkostymen är för trång. Och byxbenen för korta. Är det kanske konfirmationskostymen? Och kepsen passar dåligt till. Han ser henne inte i ögonen, är han blyg, undrar hon. Han ser upp mot huset, som om han vore mer intresserad av det röda tegeltaket och de grå fönsterkarmarna. Sedan irrar hans blick vidare, mot de lummiga och starkt gröna trädkronorna.

Brita har också gjort sig fin inför besöket, hon har veckad mörkblå kjol, vit blus och nystärkt midjeförkläde. Bakom örat har hon satt en droppe fyrtiosjuelva och hon har lockat det shinglade håret med tången som hon hållit mot spisplattan. Det glänser i junis rena sol. Hennes hand är mjuk och fast, liten med spröda naglar. Den unge mannen vacklar till. Han är hungrig, tänker Brita men högt säger hon:

– Välkommen till prästgården, kandidaten.

Den unge mannen bugar belevat och bugningen gör honom yr.

– Var är morbror? frågar han.

– Pastorsadjunkten förbereder sin predikan.

Nu bultar hans hjärta och munnen är torr. I bröstet växer ett rop.

Brita ser hans förvirring.

– Det går bra att följa med in, säger hon.

I hallen står en radioapparat på det runda bordet av valnöt.

– En Multi-Inductance, mumlar han.

Han går fram till radion, vill vrida på ratten, höra något annat än sitt tysta rop. Det är första gången han ser en radioapparat, men han har fotografiet i moderns Familj-Journal på minnets näthinna.

Genast är Brita där med sin hand. De rosa naglarna glänsar, hon putsar dem varje kväll med sämskskinn.

– Det går inte för sig, säger hon. Pastorsadjunkten vill ha lugn och ro när han arbetar.

– Visst, mumlar den unge mannen, predikan.

– Men sen, säger Brita och hennes hand ligger kvar på ratten. Sen, när det blir nyheter. Då kommer han ut tillsammans med kyrkoherden. Då går det nog för sig att stanna och lyssna.

Den unge mannen rycker åt sig handen i samma ögonblick som hans fingertoppar nuddar vid Britas.

Han måste rädda sig. Hennes fingertoppar brinner.

I ögonvrån ser han en dörr som står till hälften öppen. Han vrider på huvudet, skymtar en säng med vitt överkast i rummet. Det släpar mot golvets vitskurade furu. Intill en trasmatta, benvit med gröna ränder.

Han tar ett steg mot dörren. Öppnar den på vid gavel, stannar vid tröskeln. Ser ett fönster som står öppet mot grönskan. Framför fönstret ett symaskinsbord, på symaskinsbordet en bukett violetta syrener i Höganäskruka. Syrendoften är stark, starkare än han trott vara möjligt. Han som är uppvuxen bland syrener.

Annars ingenting. Inte ett skåp, inte en hylla.

Brita lyfter upp hans resväska av papp.

– Det är inte här, säger hon. Kandidaten ska ha sitt rum en trappa upp. Det här är jungfrukammaren. Här huserar jag.

Som om han inte förstått!

Men aldrig att han ska komma över den tröskeln. In i

jungfrukammaren kommer han aldrig. Dit kommer ingen av manskön. Av alla obeträdbara platser på jorden är jungfrukammaren i en prästgård på den ångermanländska landsbygden den renaste. Brita är dessutom ensamjungfru och betrodd. Hon har tillgång till kyrkoherdefruens symaskin och har egen vrå på vinden. Där får hon ställa sina kartonger.

Nej aldrig att han ska komma över den tröskeln.

Men till kyrkan kommer han. Snart ska han sitta framför orgelbyggaren Johannes Wenzels orgel i Viabyggarå kyrka, treva med händerna över tangenterna. »Spela på denna orgel försiktig«, har orgelbyggaren varnat på sin plakett. Hur ska han klara det? Han har grova händer, en jordbruksarbetares händer, och han har knappt grunderna i orgelspel. Det är den andre morbrodern, kantorn, som har visat honom på kammarorgeln.

Och bakom hans rygg ska Brita stå.

Det är lördagskväll, efter aftonsången. Den unge mannen har fått låna nyckeln till kyrkan av sin morbror pastorsadjunkten för att öva på orgeln. Att också Brita stannat kvar vet ingen, inte heller pastorsadjunkten.

Nu lägger hon handen på kandidatens axel, drar in doften av Azymol Stimulus från hans ljusa vågiga hår.

– Det räcker, säger hon. Så är det bra. Det var roligt att höra men nu är det bra.

Han vänder sig om, frågar med blicken.

Då tar hon hans hand. Leder honom. Upp på läktaren går de, hand i hand.

Där ser han en målning. Han ser Jesus som sitter under fikonsträdet. Bredvid honom står en kvinna i blå klänning med ett vattenkrus på huvudet. Han hör Jesus be henne om vatten. Hon vågar inte räcka honom vattnet. Hon är samarit och judarna får icke hava någon umgängelse med samariterna.

Nu är det den unge mannens tur att be om vatten. Han slungar sitt tysta rop mot Brita och hon hör. Hon är honom nära, så nära som han aldrig har varit någon annan kvinna än modern. Men röra vid hennes mörka hår vågar han inte. Där är modern i vägen.

– Bara den vinner som inte ger upp, säger Brita och hon begriper inte varifrån hon får orden. De har aldrig tidigare varit i hennes mun. Långt senare ska hon påstå att det var Gud som ingav henne dem. Att Han talade till henne från predikstolen i Vibyggerå kyrka. Till henne som inte hade hört Hans röst sen den gången uppe på fjället, då naturen plötsligt stillnade, höll andan. Då var hon barn. Några år senare blev hon konfirmerad men då teg Gud. Den enda röst hon hörde var kyrkoherdens. Hon säger orden utan att veta vad de betyder, inte heller för honom som får dem. När hon säger dem vet hon ingenting om de vandringar han gjort bland bönderna hemma i Nordingrå socken. Om förödmjukelserna. Om de svikna förhoppningarna om penninglån.

Brita ser hans sår och hör hans rop. Häruppe på läkta- ren i Vibyggerå kyrka hör hon ropet mycket tydligt. Svaret hon ger honom är också så tydligt det kan bli. Hon säger till den unge mannen att han borde bli lite mindre högfärdig och lite mer hoppfull.

– Det tycker din morbror också, säger hon. Han begriper inte heller att det ska vara så märkvärdigt att bli läkare. Vad har du mot att studera till skollärare? Till exempel. Själv har jag goda minnen av min lärare i folkskolan hemma i Härjedalen. Han var snäll, säger hon och håller fast den unge mannen med blicken.

De talar länge tillsammans, den nittonåriga Brita och den tjuugoårige Johan. Brita gör upp en plan. Först ska Johan säga till bönderna därhemma att han har ångrat sig.

Det är skollärare han vill bli. De studierna är kortare och kostar inte så mycket.

– Det kommer att ta skruv, säger hon som lärt sig en del om människors svagheter.

– Bara den vinner som inte ger upp, upprepar hon och nu tänker hon på sina bröder. På alla fyra men mest på den äldste, han som räddade henne och modern den gången Torpgården skulle tas i mät. Då han skidade över fjället med penningssumman han lånat av sin chef i trävarubolaget i Furudal och halvvägs till hembyn mötte en annan bror som tog över transporten.

Brita och Johan sitter tätt ihop, så tätt som en kvinna och en man vågar sitta i en kyrka. Efteråt tänker Johan att de satt ihop. De fastnade i varandra. De skulle aldrig mer komma loss. Och Brita lovar med handen i hans att den dag då han kommer in på folkskoleseminariet ska hon söka plats i samma stad.

– Någon slant blir det kanske över, säger hon och Johan blir het av glädje och skakig av längtan.

Och jag slipper ävlas och hålla på med Hermodsbreven, tänker han. Jag har redan betyg så det räcker till semis.

– Jag ska ta hand om dig, Johan, bekräftar Brita. Aldrig mer att du ska behöva förödmjuka dig.

BESÖKET HOS MORBRODERN i Vibyggerå blev längre än Johan hade tänkt. Inte för att morbrodern inte kunde hjälpa honom med penninglån. Inte han heller. Han kunde bara inte släppa Brita. När hennes arbete var slut för dagen gjorde de långa promenader. Men innanför tröskeln till jungfrukammaren fick han fortfarande inte komma. Om det skulle komma fram att hon hade herrbesök skulle hon förlora platsen som ensamjungfru.

Podium startades 1998 av Författarcentrum Öst i syfte att bredda bokmarknaden med hjälp av print-on-demandteknik. Podium ger ut litteratur som annars är svår att få tag på. Utgångna och efterfrågade böcker, klassiker, tvåspråkiga utgåvor, barnböcker och litteratur på invandrar- och minoritetsspråk är exempel på Podiums utgivning. Verksamheten bedrivs utan vinstintresse och med stöd från Kulturrådet.

Podium har också en avdelning som kallas Podium Distribution. Här kan yrkesverksamma författare ge ut böcker som säljs och distribueras via Podiums kanaler. Under Podium Distribution hittar man böcker i de flesta genrer: lyrik, novellsamlingar, romaner och fackböcker.

Läs mer om Podiums titlar och beställ på www.podium.nu